

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทที่ 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่เสนอไว้ได้ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 องค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอัตมโนทัศน์โดยรวมและอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ ได้แก่

- ด้านความเป็นเอกลักษณ์แห่งตน
- ด้านความพึงพอใจในตนเอง
- ด้านพฤติกรรม
- ด้านร่างกาย
- ด้านศีลธรรมจรรยา
- ด้านส่วนตัว
- ด้านครอบครัว
- ด้านสังคม

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างความพยายามเพื่อความสำเร็จกับอัตมโนทัศน์โดยรวมและอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ จากตารางที่ 5 ผลพบว่า ความพยายามเพื่อความสำเร็จมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอัตมโนทัศน์โดยรวม ($r=.25, p<.001$) อัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์แห่งตน ($r =.20, p<.01$) อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจในตนเอง ($r =.20, p<.01$) อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม ($r=.27, p<.001$) อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย ($r=.27, p<.001$) อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว ($r=.30, p<.001$) อัตมโนทัศน์ด้าน ครอบครัว ($r=.20, p<.01$) และอัตมโนทัศน์ด้านสังคม ($r=.16, p<.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

สามารถอธิบายได้ว่าบุคคลที่มีความพยายามเพื่อความสำเร็จสูง จะมองตนเองว่ามีคุณค่าเป็นที่พอใจ สังคมยอมรับ นอกจากนี้ยังทำให้เขามีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่มีความพยายามเพื่อความสำเร็จต่ำ ทำให้บุคคลที่มีความพยายามเพื่อความสำเร็จสูงมีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเอง และเมื่อบุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่ดีในด้านหนึ่งด้านใดก็จะมีผลทางบวกต่อการประเมินอัตมโนทัศน์ในด้านอื่นด้วย กล่าวคือ บุคคลมีอัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์แห่งตน (Identity) ในทางที่ดี หมายถึง บุคคลอธิบายถึงสิ่งที่ตนเองเป็นในทางที่ดี มีความพึงพอใจในภาพลักษณ์ของตนเองที่เขารับรู้ พอใจในตนเอง (Self Satisfaction) มีการรับรู้วิถีทางการประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดี (Behavior) มองตนเองเกี่ยวกับร่างกาย สุขภาพ ลักษณะที่ปรากฏทางร่างกาย ทักษะในการทำงาน และลักษณะทางเพศในทางที่ดี (Physical self) นอกจากนี้ บุคคลที่มีความพยายามเพื่อความสำเร็จสูงยังรู้สึกถึงความเพียงพอ ความมีคุณค่าในตนเอง (Personal Self) รับรู้ว่าตนเองมีคุณค่า มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกคนอื่นภายในครอบครัว (Family Self) และรับรู้ว่าตนเองมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นโดยทั่วไป (Social Self)

สมมติฐานข้อนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Combs และ Snygg (1959) ที่ว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพอันเหมาะสม หรือมีการปรับตัวดีนั้น มักมองตนเองในทางบวก มีความรู้สึกว่าคุณค่าเป็นที่ต้องการ มีความสามารถ มีคุณค่า ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมหรือปรับตัวไม่ดี มักมองตนเองในทางลบ มีความรู้สึกว่าคุณค่า ไร้ค่า ไม่มีความสามารถ และไม่เป็นที่ต้องการ นอกจากนี้ Berling และ Charbonneau (1992); Lee (1992) พบว่า ความพยายามเพื่อความสำเร็จเป็นตัวแทนผลการปฏิบัติงาน แสดงว่าบุคคลที่มีความพยายามเพื่อความสำเร็จสูง จะทำให้ผลงานออกมาดี ทำให้บุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเอง นอกจากนี้ ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามเพื่อความสำเร็จและเกรดเฉลี่ย (GPAX) พบว่า มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($r=.15$)

กล่าวอีกนัยหนึ่ง บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดี มองตนเองในทางที่ดี เป็นบุคคลที่มีอารมณ์ดี มีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ จึงมีความพยายามเพื่อความสำเร็จสูง ไม่ท้อแท้ ท้อถอย หมกกำลังใจ หรือเกิดอาการซึมเศร้า

อย่างไรก็ตาม ความพยายามเพื่อความสำเร็จ ไม่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่าง มีนัยสำคัญกับอัตรานวัตกรรมด้านศิลปกรรมจรรยา ($r=.07$) แสดงให้เห็นว่าความพยายามเพื่อความสำเร็จเป็นตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการมองตนเองทางด้านศิลปกรรม ความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนดี หรือคนเลว หรือความพึงพอใจในการปฏิบัติตนทางศาสนาของตน

สมมติฐานข้อที่ 2 องค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จมี สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอัตรานวัตกรรมด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

บุคคลที่มีอัตรานวัตกรรมด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองสูง เป็นคนเปิดเผย สามารถยอมรับ การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง บุคคลที่ไม่จริงจังในการตอบมักปฏิเสธประโยคเหล่านี้ เช่น ประโยคที่ว่า นานๆ ครั้ง ฉันก็ผลัดวันประกันพรุ่ง โดยทั่วไปคนเรามากเป็นเช่นนี้ ดังนั้น บุคคลที่มีความ พยายามเพื่อความสำเร็จสูง มักมองตนเองในแง่ดี จึงน่าจะมีคะแนนการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองต่ำ แต่ผลการวิจัยที่ได้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ($r= -.07$) กล่าวคือ ไม่มีสหสัมพันธ์กันทางลบ อย่างมีนัยสำคัญ ข้อกระทงการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองทั้ง 10 ข้อ ได้แก่

- ข้อ 16 ฉันไม่ได้พูดความจริงเสมอไป
- ข้อ 17 ฉันโกรธเป็นบางครั้ง
- ข้อ 33 บางครั้งฉันนึกถึงสิ่งที่เลวทรามที่ไม่ควรแม้แต่จะพูดถึง
- ข้อ 34 บางครั้งเมื่อรู้สึกไม่สบาย ฉันจะฉุนเฉียวหรือหงุดหงิด
- ข้อ 50 ฉันไม่ได้ชอบทุกคนที่ฉันรู้จัก
- ข้อ 51 บางครั้งฉันก็ขำเรื่องตลกที่ลามก
- ข้อ 67 ฉันนิินทาบ้างเป็นครั้งคราว
- ข้อ 68 บางครั้งฉันอยากสบถ
- ข้อ 84 ในการแข่งขันเกมหนึ่งๆ ฉันอยากชนะมากกว่าแพ้
- ข้อ 100 นานๆ ครั้ง ฉันก็ผลัดวันประกันพรุ่ง

อาจเป็นเพราะว่า ข้อกระทงการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองทั้ง 10 ข้อนี้ เป็นข้อกระทงที่บุคคล ทั่วไปไม่ว่าจะมีความพยายามเพื่อความสำเร็จสูงหรือต่ำ ถ้าตอบอย่างจริงจังก็มักจะตอบว่าเป็น ความจริงสำหรับตน ดังนั้นความพยายามเพื่อความสำเร็จจึง ไม่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบ กับอัตรานวัตกรรมด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

สมมติฐานข้อที่ 3 องค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอาด้านความไม่อดทน-ความหงุดหงิด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอึดมโนทัศน์โดยรวมและอึดมโนทัศน์ในด้านต่างๆ ได้แก่

- ด้านความเป็นเอกลักษณ์แห่งตน
- ด้านความพึงพอใจในตนเอง
- ด้านพฤติกรรม
- ด้านร่างกาย
- ด้านศีลธรรมจรรยา
- ด้านส่วนตัว
- ด้านครอบครัว
- ด้านสังคม

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างความไม่อดทน-ความหงุดหงิดกับอึดมโนทัศน์โดยรวม และอึดมโนทัศน์ในด้านต่างๆ จากตารางที่ 6 ผลพบว่า ความไม่อดทน-ความหงุดหงิดมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอึดมโนทัศน์โดยรวม ($r = -.32, p < .001$) อึดมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์แห่งตน ($r = -.27, p < .001$) อึดมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจในตนเอง ($r = -.20, p < .01$) อึดมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม ($r = -.37, p < .001$) อึดมโนทัศน์ด้านร่างกาย ($r = -.15, p < .05$) อึดมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา ($r = -.34, p < .001$) อึดมโนทัศน์ด้านส่วนตัว ($r = -.34, p < .001$) อึดมโนทัศน์ด้านครอบครัว ($r = -.19, p < .01$) และอึดมโนทัศน์ด้านสังคม ($r = -.25, p < .001$)

กล่าวคือ บุคคลที่มีความไม่อดทน-ความหงุดหงิดสูง จะมีอึดมโนทัศน์โดยรวมและอึดมโนทัศน์ในด้านต่างๆ ต่ำ เขาจะมองตนเองในทางที่ไม่ดี ไม่พึงพอใจในตนเอง รับรู้ว่าตนเองมีเอกลักษณ์ พฤติกรรม ร่างกาย ศีลธรรมจรรยา คุณค่าในตนเอง รวมถึงรับรู้ว่าตนเองมีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นในทางที่ไม่ดี หรืออาจเป็นไปได้ว่า บุคคลที่มีอึดมโนทัศน์ในทางที่ไม่ดีก็จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกหงุดหงิด ขี้โมโห ไม่อดทน มีอารมณ์ทางลบ

งานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนสมมติฐานนี้ เช่น Berling และ Charbonneau (1992) พบว่าความไม่อดทน-ความหงุดหงิดเป็นตัวทำนายอาการปวดหัว และนิสัยการนอนไม่หลับ Jamal และ Baba (1991) พบว่า พยาบาลที่มีพฤติกรรมแบบเออะจะมีความขัดแย้ง ความกำกวมในบทบาท (role ambiguity) และความเครียดในงานมากกว่าพยาบาลที่มีพฤติกรรมแบบบี

Carmody, Crossen และ Weins (1989) พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างความมุ่งร้าย (hostility) โรคประสาท (neuroticism) การเอาใจใส่ที่มากเกินไป (attentional overload) และการปลีกตัวจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal alienation) ซึ่งข้อค้นพบเหล่านี้สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า องค์ประกอบความไม่อดทน-ความหงุดหงิดของพฤติกรรมแบบเอมีผลเสียต่อสุขภาพของมนุษย์

นอกจากนี้ บุคคลที่มีพฤติกรรมแบบเอจะตั้งมาตรฐานของตัวเองไว้สูง และเมื่อเขาไม่สามารถไปถึงมาตรฐานที่ตัวเองตั้งเอาไว้ได้ก็อาจทำให้เกิดความซึมเศร้า (Byrne และ Rosenman, 1986) หรือเขาอาจพยายามที่จะเอาชนะสถานการณ์ที่เขา รู้สึกเป็นภัยต่อตัวเขาหรือ รู้สึกว่าไม่สามารถควบคุมสถานการณ์นั้น ได้ก็จะทำให้เกิดอาการซึมเศร้าได้ (Tang และ Critelli, 1990) ซึ่งบุคคลที่ซึมเศร้ามักมองตนเองในแง่ลบ

สมมติฐานข้อที่ 4 องค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอด้านความไม่อดทน-ความหงุดหงิด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า ความไม่อดทน-ความหงุดหงิดมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .35, p < .001$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานกล่าวคือ บุคคลที่มีความไม่อดทน-ความหงุดหงิดสูง จะมองตนเองในทางลบ ดังนั้นจึงมีคะแนนการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองสูง

สมมติฐานข้อที่ 5 อัตมโนทัศน์โดยรวมเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเงื่อนไขทั้ง 4 คือ

- เงื่อนไขที่ 1 AS สูง II สูง
- เงื่อนไขที่ 2 AS สูง II ต่ำ
- เงื่อนไขที่ 3 AS ต่ำ II สูง
- เงื่อนไขที่ 4 AS ต่ำ II ต่ำ

จากการทดสอบสมมติฐานข้อ 5 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า อัตมโนทัศน์โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างในเงื่อนไขทั้ง 4 มีความแตกต่างกันหรือไม่ จากตารางที่ 9 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยของอึดมโนทัศน์โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างใน 4
เงื่อนไข พบว่า คะแนนเฉลี่ยของอึดมโนทัศน์โดยรวม

ในเงื่อนไขที่ 1 (AS สูง II สูง) มีค่ามัชฌิมเลขคณิต 356.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 29.52

ในเงื่อนไขที่ 2 (AS สูง II ต่ำ) มีค่ามัชฌิมเลขคณิต 367.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 24.75

ในเงื่อนไขที่ 3 (AS ต่ำ II สูง) มีค่ามัชฌิมเลขคณิต 337.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 30.27

ในเงื่อนไขที่ 4 (AS ต่ำ II ต่ำ) มีค่ามัชฌิมเลขคณิต 353.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 25.30

เมื่อทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยของ
อึดมโนทัศน์โดยรวม จากตารางที่ 10 พบว่า ระหว่างเงื่อนไขทั้ง 4 มีคะแนนเฉลี่ยของ
อึดมโนทัศน์โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 5

เมื่อทำการทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าเงื่อนไขที่ 1 และ 2 มีอึดมโนทัศน์
โดยรวมไม่แตกต่างกัน เงื่อนไขที่ 2 มีอึดมโนทัศน์โดยรวมมากกว่าเงื่อนไขที่ 4 และ 3
และเงื่อนไขที่ 4 และ 1 มีอึดมโนทัศน์โดยรวมมากกว่าเงื่อนไขที่ 3

ในเงื่อนไขที่ 1 (AS สูง II สูง) คือบุคคลที่มีพฤติกรรมแบบเอ ในการวิจัยนี้ มี
อึดมโนทัศน์โดยรวมไม่ต่างจากในเงื่อนไขที่ 2 (AS สูง II ต่ำ) กล่าวคือ อึดมโนทัศน์โดยรวม
อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าเงื่อนไขอื่นๆ ส่วนเงื่อนไขที่ 3 (AS ต่ำ II สูง) มีอึดมโนทัศน์โดยรวมอยู่ใน
เกณฑ์ต่ำกว่าเงื่อนไขอื่นๆ และจากตารางที่ 7 คะแนนพฤติกรรมแบบเอ โดยรวม (คิรวมทั้ง AS
และ II) ไม่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับคะแนนอึดมโนทัศน์ (ยกเว้นด้านศีลธรรมจรรยาและ
ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง) แสดงว่าองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอที่เป็นอันตรายต่อ
สุขภาพที่สำคัญ คือ องค์ประกอบด้านความไม่อดทน-ความหงุดหงิด ไม่ใช่องค์ประกอบด้าน
ความพยายามเพื่อความสำเร็จ เพราะองค์ประกอบด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จ
มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอึดมโนทัศน์ อย่างไรก็ตาม แม้ในเมืองไทย AS สูง II สูง
ก็อาจยังไม่สูงมากพอที่จะเป็นพฤติกรรมแบบเอ แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้ แสดงให้เห็นว่า
องค์ประกอบทางลบยิ่งสูง อึดมโนทัศน์ยิ่งต่ำ การปรับพฤติกรรมแบบเอจึงควรมุ่งปรับที่
ความไม่อดทน-ความหงุดหงิด

นอกจากนี้ งานวิจัยระยะหลังจำนวนมากสนับสนุนแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมแบบเอมีหลาย
องค์ประกอบ องค์ประกอบที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพคือ องค์ประกอบความไม่อดทน-ความ

หงุดหงิด ในขณะที่ความพยายามเพื่อความสำเร็งสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิผลทางการเรียน
(Spence, Helmreich และ Pred, 1987; Burns และ Bluen, 1992; Edwards และ Baglioni, 1991)

คั้งนั้นในการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมแบบเอจึงไม่ควรวิเคราะห์องค์ประกอบของ
พฤติกรรมแบบเอโดยรวม ควรแยกวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบย่อย เพราะพฤติกรรมแบบเอ
ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ หรือควรมององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคหัวใจ
การปวดศีรษะ การนอนไม่หลับ ฯลฯ ให้ชัดเจน